

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -66 i Vittaryd sn

Uppteckningen rör

Hornet och pipan m.m.

(Innehållsfört. - å sid. 10 - när-
slutes.)

10 s.

ACC. N:R. 5747

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -66 ; Vittaryd sn

JÄTTEKAST

Det var en jätte i Hult. Han tyckte inte om kyrkklockornas klang. Och han kastade för den skull en stor sten, som skulle råka Vittaryds kyrka. Denna sten är minst fyra lass. Den föll ner på en plats i Stegaryds utmark, där den nu ligger på en kalhäll. Platsen där den ligger är långt ifrån kyrkan - halvvägs mellan Hult och kyrkan eller så där något ligger den. Det sägs också att det syns märken på stenen efter jättens båda händer - en på vardera sidan. Osanning! Det finns det inte. Meddelaren har själs sett efter, men det finns inte sådana märken på stenen.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Obs. Innehållsförteckning å sid. 10, och Meddelarupplysningar å sid. 9, nedan!

ACC. N:R. 5747

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -66 ; Vittaryd sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

1 - 3

HORNET OCH PIPAN

Vid Trolla klippor i Voxtorp socken - Jönköpings län - går ån fram tätt vid klipporna och det är en väg, som också går vid ån, - mellan klipporna och ån.

Det var en gång en karl, som kom och red på vägen här. Det var vinter då. Och då hörde han en röst ur vattnet i ån. "H-uuu," huttrade det, "jag fryser". När han hörde det, tog han av sig sina vantar och kastade ner dem i ån. "Ta dem, och tag på dej, " sa han, "så du inte fryser," sade han vresigt - meddelaren återger det så barskt.

När den här karlen skulle rida till julottan det samma året, kom han förstås den samma vägen, för han bodde så. Och då var klipporna uppresta på guldpelare, och han såg hur fint allt var

ACC. N:R. 5747

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
 Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -66 i Vittaryd sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV—
3

2

dar. Och då hörde han också någon som ropade i berget: "Hör du, lilla Vit, skänk hit, skänk hit!" Och då han hörde det, sade han själv: "Lilla Vit, skänk hit!" Och då kom det ut en flicka till honom med ett horn med en dryck och en pipa, som han fick. I stället för att dricka det som var i hornet slog han det över axeln, och då han kastade ut det på detta sätt, slog det ner på länden av hans häst, och det brände bort allt håret på det stället på länden, där det slog ner. Han skyndade från stället, där han stannat, och tog hornet och pipan med sig, och trollen började springa efter honom och förfölja honom, och det såg riskabelt ut då för honom, för trollscocken vann på honom, men då hörde han då han red åter en röst ur ån, som sade: "Du vanta dåre; hör du, vanta dåre! Ri' av vägen den hårde och på åkern den korsårde".

ACC. N:R. 5747

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -66 i Vittaryd sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

3

Och när han hörde det, red han ut på en körd åker, som låg in-
till vägen, och han red sen på den åkern, tills klockorna i
kyrkan ringde samman, och trollen försvann - för de försvann,
då klockorna började ringa - och lämnade honom i fred.

Hornet, som var ett horn av dyr metall, och pipan hade han i
behåll. Sakerna blev sen förvarade i kyrkan, men de skall nu va-
ra tagna till Lund.

Denna berättelse kan man höra omtalas från många håll, så
det är mycket allmänt här, och meddelarens son har förresten
sett dessa Trolle klippor vid en resa, men själv har meddelaren
likväl inte sett dem, men han har hört talas om dem mycket.

ACC. N:R. 5747

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -66; Vittaryd sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

KYRKSTOCKEN

Vi ha i dag vid besök i kyrkan sett på stocken, där den tillsammans med en fattigsparbössa m.m. ligger på bjälkarna i ett litet förrådsskjul, som hör till kyrkan, och Axel Emanuelsson har därvid talat om den siste, som var fängslad i stocken - en person, som han sade att han både mindes och kände.

Denne skulle alltså ha stått i vapenhuset under gudstjänsten med benen fastsatta i stocken; det ena benet före det andra således - Ja, Emanuelsson säger att de skulle stå på det sättet!

Texten till predikan handlade om Maria och Martha, och prästen läste orden "men Maria satt vid Jesu fötter", och kom tillbaka till detta tema. Han som stod i stocken ute i vapenhuset, och hörde detta, ropade plötsligt in i kyrkan: "Men i mina papper

ACC. N.R. 5747

Landskap: ..... Smål. .... Upptecknat av: ..... Lage Nilsson .....
Härad: ..... Sunnerbo ..... Adress: ..... Gårdby .....
Socken: ..... Vittaryd ..... Berättat av: ..... Ax. Emanuelsson .....
Uppteckningsår: ..... 1938 ..... Född år -66 i Vittaryd sn .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

—*—
6

2

står det att jag skall stå". Han blev för den skull - för kyrko-
bullen - dömd att stå i stocken även nästa söndag.

Det skall ha varit bestämt att de som gingo in i kyrkan, borde
då de gingo förbi den som stod i stocken i vapenhuset, så skulle
de spotta honom i ansiktet.

Vittaryd, midsommardagen -38.

ACC. N.R. 5747

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -66 i Vittaryd sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

RINGNINGEN I KYRKANS KLOCKOR

Det ringes i kyrkans klockstapel cirka 2 timmar före gudstjänstens början; och denna ringning kallas förstringningen. Sedan ringes det andreringning, som det kallas $\frac{1}{2}$ timme före gudstjänstens början. Denna ringning kallas också prästringning. Och sist ringes samringning, tätt före gudstjänstens början.

Anm.: Andra, som också anse sig vara hemma i förhållandet (så t.ex. kand. Waldemar Ståhlfors, Skånes Fagerhult), säger att andreringningen "här som på andra ställen" torde ske en timma före gudstjänstens början.

ACC. N:R. 5747

Landskap: Småland. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -66 i Vittaryd sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

JULEN

Man kappades hem från julottan, och skyndade var och en till fots att komma hem först, ty det var sagt att den som kom först från julottan, skulle få sin säd inbärgad först av alla det året.

Så fort som prästen hade sagt amen på predikstolen, gav man sig iväg. Prosten Nilsson, som var i Vittaryd vid den tiden, så han kristnade mig här, tog bort denna osed.

"Stannen, och gån som människor hem," sade han till kyrkbesökarna.

Taket i hemmen var överklätt med dukar vid jul. I stora stugor hade man många dukar. Och på väggarna hade man pepper med bilder ur den heliga historien.

ACC. N.R. 5747

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -66 i Vittaryd sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

MEDDELAREN

Axel Emanuelsson äger och bebor tillsammans med sin hustru och ett par vuxna barn en mindre lägenhet inne i skogen under Feringe by. Han har tidigare varit ringare i socknen. Har på senare år blivit nästan fullständigt blind. Han kan likväl röra sig ganska bra på egen hand; går t.ex. ensam till den ett par kilometer från hans hem belägna kyrkan. - Intresserad och bra meddelare. Har litet kritisk inställning.

Född och uppväxt i socknen.

Meddelaren äv. omnämnd i uppt:ar utan särskild meddelare (berättat av upptecknaren), som läggas till denna saml. fr. Vittaryd. Se bland dessa t.e. und. rubr. Kyrkobruk, och Björnskinnen i kyrkan!

ACC. N:R. 5747

Landskap: Smål. Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Sunnerbo Adress: Gårdby
Socken: Vittaryd Berättat av: Ax. Emanuelsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -66 i Vittaryd sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Innehåll.

	sid.
Jättekast	1
Hornet och pipan	2
Kyrkstocken	5
Ringningen i kyrkans klockor	7
Julen	8
Meddelaren	9